

Ioana Maria Stăncescu

Tăcerea vine prima

Eram singură cu Flavia, pe o limbă de pământ care înconjura o groapă mare, plină cu apă murdară. O mocirlă în care se zbăteau patru câini negri. I-am numărat, de-aia știu câți erau, și i-am zis Flaviei: stai cu mama, să nu te atingi de ei, să nu te sfâșie! De undeva, o femeie a apărut în fugă, cu brațele deschise ca niște aripi și a dat să se așeze lângă noi. Purta o rochie roșie cu mâneci căzute și semăna cu mama, dar și cu asta de-a doua a lui taică-meu. Nu! i-am strigat. Să nu te apropii! Femeia s-a tras mai încolo, s-a întins pe spate, cu mâinile sub cap, și a început să privească cerul. Soarele nu se vedea pe nicăieri. Câinii, cu priviri hăituite și limbile atârând, dădeau disperați din labe, afară era cald și se auzeau mierlele. Flavia era mai mică decât o știam, iar părul ei blond devenise aproape alb, ca al lui Galadriel, zâna elf din *Stăpânul inelelor*. O luasem în brațe și o legănam pe picioare, sperând s-o adorm, cum făceam demult, în primii noștri ani împreună, când din liniștea mea ajungeam să-i dau și ei.

Acum neliniștile s-au umflat între noi ca vânturile și ne-au aruncat pe fiecare pe un alt mal al aceleiași insule. Azi-noapte aș fi vrut să-i spun că o iubesc, dar javrele alea

negre și ude lătrau și schelălăiau așa de tare că nu reușeam să ne-auzim. Și nimeni care să ne apere. Nimeni.

Când a sunat telefonul, m-am ridicat cu greu din pat. Eram înțepenită și mă dureau coapsele pe interior, de parcă aș fi stat toată noaptea cu ele desfăcute. Uitasem mobilul la încărcat pe mășuța unde se adună periodic fel de fel de mărunțișuri pe care nu mă îndur să le arunc. E o masă joasă, trasă la perete, cu blat zgâriat și picioare arcuite între care se cascadează gaura unei prize.

La telefon e maică-mea. Nu e nevoie s-o aud ca să știu că e ea. O simt, așa cum simt că urmează să plouă. Ceva greu plutește în aer.

— Ei, hai, nu-mi spune că dormeai la ora asta!

Nici prin cap nu-i trece să-și ceară scuze, preferă să se supere. Cuvintele sunt reci, lame de cuțit puse direct pe piele, să nu se umfle.

— Te-am sunat să-ți aduc aminte să nu care cumva să speli azi, că e sărbătoare.

De partea cealaltă a geamurilor, orașul se trezește încet. O mașină își turează motorul în parcare din fața blocului, tramvaiele uruie pe bulevard, un copil se smiorcăie, o voce răgușită, de bărbat nemulțumit, ridică de la pământ vrăbiile gălăgioase. Din spatele jaluzelelor închise ca niște pleoape, o lumină crudă, de început de zi, se strecoară cu greu, lăsând o dâră pe parchetul de lemn ceruit. Sprijinită cu un umăr de perete, apuc la întâmplare de pe mășuță un evantai de plastic ieftin, cu o spiță ruptă, pe care îl deschid și-l închid aiurea, cu o singură mână. N-am chef de discuții, ci de cafea.

— Ce sărbătoare zici că e?

Vocea mamei se animă, semn că a ajuns pe teren cunoscut.

— E duminică, iar duminica nu se fac lături.

— Bine, mamă, bine, răspund plictisită și așez evantaiul pe jumătate desfăcut înapoi pe masă, lângă un breloc în formă de crocodil, cu agățătoarea ruptă.

De când a îmbătrânit, vorbim la telefon destul de des și ne certăm de fiecare dată. Dar dacă trece prea mult timp fără s-o aud e ca și cum aș uita să mănânc. Mă roade stomacul și se simte gol.

— Asta e tot. Să mă ierți că te-am deranjat cu prostiile mele, îmi trânteste pe un ton mușcător și scoate un oftat prelung, cu care blochează orice replică din partea mea, așa cum altădată, la țară, bloca poarta dinspre grădină cu un pietroi, să nu mi-o trântescă vântul peste degete.

Oftez și eu, însă ea se grăbește să închidă, mai mult ca sigur rănită că a vrut să facă bine și iar a ieșit prost. „Ție nimic nu-ți convine“, îmi repetă. „Nici ție“, îi repet, și-ntre noi nemulțumirea prinde să curgă în fir subțire, ca o apă subterană îngropată sub straturi de tăcere.

În camera ei, Flavia doarme. Crește și doarme. În timpul asta eu mă închid în bucătărie și mă pregătesc de sărbătoare. Îmi trec degetele peste butoanele mașinii de spălat rufe — în baie nu am avut loc de ea — și mă duc mai departe spre cuptor, acolo unde duminica, așezat în tăvi de friptură, în vase yena, în oale de lut sau în forme de pandișpan, spiritul de familie crește încet, la foc domol, răspândind în jur miros de mâncare bună și de iubire. După care urmează o nouă săptămână și doar bătrânii și copiii mai au vreme să se adune în jurul mesei și să mănânce pe-ndelete.

Îmi propun ca timpul petrecut cu Flavia să iasă în evidență, să fie învelit în hârtie colorată, să fâșâie, să lucească și, mai ales, să rămână în mintea ei ca fiind cel

mai frumos timp din lume, iar pentru asta cel mai simplu e să-i astup gura cu ceva bun de mâncare, doar să nu-i mai scape vorbe. De la o vreme, vorbele fetei mele se fac talpă de bocanc, mi se așază pe gât și apasă, oasele îmi trosnesc, mă doare, totul mă doare, rămân fără aer, mă zbat și mă lupt cu disperare. Când mă lupt, uit că sunt mamă și vreau să câștig. Luptăm cot la cot și câștigă cea care plânge prima.

O aștept să se trezească și-i propun un brunch afară, pe balcon. Aduc două farfurii colorate, din setul pus deoparte pentru musafiri, un castron cu salată de roșii cu mozzarella și cimbru uscat și omleta mea cu ceapă verde. „Ce bine miroase!“, îmi spune și, cât așteaptă să se răcească, se ridică și se apleacă nițel peste balustradă, s-o salute pe doamna Șandor, vecina de la patru, ieșită într-un trening ponosit să-și plimbe beagle-ul bătrân. Mai demult, am avut și eu un câine. Îl primisem cadou de la un coleg de școală care locuia la câteva străzi distanță și pe care-l tot lăsam să copieze după mine. Îi fătasе cățeaua și mi-a adus și mie un pui. A sunat la ușă, în dimineața aia tot cartierul moțăia sub un strat nou de zăpadă, băiatul avea mâinile înroșite de ger și cățelul ascuns într-o căciulă de lână cu moț. Când a dat ochii cu el, mama și-a pus mâinile-n cap, a luat o cârpă, a întins-o pe fundul unei cutii și l-a dus cu tot cu cutie în baie, „Să nu mi se pișe mie pe covoare“ a zis, apoi a înșfăcat telefonul așezat pe un scaun înalt, sub oglinda din hol — „Ia s-o sun eu pe tanti Flori, că asta e suficient de nebună să se urce acum în mașină și să vină de la Brașov să și-l ia“. „Da’ de când are Flori mașină?“, a întrebat tata din sufragerie. „Nu e a ei“, s-a rățoit mama și a mormăit nemulțumită: „Las’, că nu e momentul să-ți povestesc ție acum“.

În timpul ăsta, eu plângeam și mă țineam prin casă după ea. Promit c-o să duc gunoiul în fiecare zi, spuneam, c-o să șterg praful și acolo, în dulapul cu vitrină, c-o să iau numai zece. Dar ea se apucase de-acum să caute prin agendă, își umezea cu limba vârful arătătorului și urmărea așa, cu degetul plin de salivă, numele scrise acolo în ordine alfabetică. I-am strigat atunci „reao ce ești“ și ea a țipat la tata care stătea pe canapea, cu coatele sprijinite pe genunchi și se uita la televizor, că tocmai intrase Rapidu' pe teren: „Bă, Sorine, tu o auzi pe fii-ta cum vorbește cu mine? Ce naiba faci, nu zici nimic?“ Și tata n-a zis nimic. Doar la un moment dat, cât stăteam în genunchi pe gresia din baie și mângâiam cățelul, l-am auzit strigând „gooool“! Apoi liniște. Și din nou vocea mamei.

*

Locuim într-o casă mică. Eu, Flavia și frica. Bărbați nu avem. Au plecat cu toții. Rând pe rând, i-am dat deoparte ca pe niște haine de iarnă în plină arșiță. Ne-am dezbrăcat de ei. Noi, femeile din familia noastră. „De-acu', el doarme liniștit pe lumea ailaltă, iar eu în patul meu!“, a zis bunica. Mama mamei. Ea a rămas prima despuiată la noi în familie. Victoria o chema. Căsătorită cu Marin. Tras la față, brunet, c-un picior beteag și cu palma grea. A murit într-o seară, lângă calea ferată. Sărise sau căzuse din tren, naiba știe. Când l-au găsit, duhnea a vin stătut și avea părul năclăit de sânge. Nimeni n-a știut să spună ce căuta el în tren la ora aia, de unde venea. Deși toată lumea bănuia. „Are el pe una, altfel nu s-ar tot duce pe drum“, șușoteau oamenii. Bunica se prefăcea că nu-i pasă.

„Ducă-se!“, zicea cu năduf și înălța ochii spre cer, acolo unde credea ea că se întâmplă toate lucrurile.

Apoi a venit rândul mamei să se dezbrace de tata. Tata avea mâini delicate, de pianist. Așa îl alesese ea. După mâini. Și după picioare, să le aibă la fel, să n-o mai știe lumea de *Nina a lu' Schiopu*, „cum strigau copiii, pe uliță, după mine“, povestește și-și trece palma deschisă peste față, să adune ce urme or mai fi rămas acolo, cine știe de unde. Într-o zi, tata a coborât scările în fugă și a plecat. Avea o haină de iarnă, o căciulă de blană cu urechi, legată în vârful capului, și o valiză. Arăta oropsit. Probabil că așa și era, dar atunci devenise foarte vizibil.

Eu de Vlad am divorțat la câțiva ani după căsătorie. Îl cunoscusem pe strada Ciurea, ziua în amiaza mare. Ieșisem de la Mega cu o ditamai plasa cu portocale care a cedat în dreptul intrării în părculeț, cea dinspre gang. Eliberate, fructele au luat-o la vale și s-au oprit în rigolă. L-am văzut cum se apropie în grabă, cu soarele venindu-i din spate, era înalt, cu mâini frumoase, îmi plăcea să le simt pe mine, deși de cele mai multe ori era nevoie să-i arăt eu unde să și le așeze. „Voi nu faceți odată copii, să apuc și eu să mă bucur de ei?“, ne pisa mama. Facem, facem, răspundeam în capul meu, acolo unde fericirea mamei este mai importantă decât toate fericirile din lume și se ridică în valuri de peste doi metri. În realitate însă, am urlat la ea cât am putut de tare: ce naiba te tot amesteci în viața mea? Te-ai gândit că poate nici nu-mi plac copiii?

În ziua aia am făcut-o pe mama să plângă, iar mai pe seară i-am spus lui Vlad că vreau un copil, el mi-a zâmbit și și-a lăsat chiloții în vine. Când am aflat că sunt însărcinată, am plâns și eu. Probabil de bucurie, deși n-aș ști

să spun cu siguranță de ce. Dar am plâns. Și am scris pe Facebook, cu litere îngroșate, pe un fundal roz, de fetiță: Dora + Vlad + surpriză! Like, like, like, like și tot așa. Pe Facebook e tot timpul vară și oamenii par că stau la plajă, cu ochii la întinderi nesfârșite de apă. Iar apa e calmă, niciun val.

*

Am rămas fără țigări, așa că va trebui să ies din casă.

— Lipsești mult? mă chestionează Flavia.

— Habar n-am, îi răspund și încui ușa de două ori cu cheia.

Probabil că abia așteaptă să plec, să nu mă mai vadă, să-și poată da jos bocancii ăia grei, numai buni să lovească ori de câte ori îi este frică, și să rămână, în sfârșit, singură, în picioarele goale și cu muzica dată la maximum.

Odată ajunsă în stradă, decid să dau o raită prin cartier, nu chiar în jurul blocului meu, unde nu e mai nimic de văzut, ci mai departe, către stadion, unde mă plimbam demult, cu fata în cărucior. Am o rochie galbenă cu mâneci trei sferturi și îmi fac un selfie la intrarea în parc. După nici un sfert de oră mă trezesc cu două cereri de prietenie una după alta, de la doi soldați din forțele NATO. Ai noștri nu reacționează în niciun fel.

Îmi aduc aminte că-n primele luni după naștere luam căruciorul și o porneam pe străduțe — la început, cu ochii lipiți de copilul care dormea, pândindu-i trezirile, zâmbetele, uitătura spălăcită și somnoroasă, apoi, pe măsură ce începuserăm să ne obișnuim una cu cealaltă, mutându-mi privirea la șirurile de case-tip, cu etaj și ziduri groase, lipite între ele, unele cu pisici letargice pe praguri, altele

cu cireși și tufe grase de hortensii și mai toate cu cel puțin câțiva metri pătrați de iarbă, cât să ai unde să ieși, să iei o gură de aer sau să fumezi o țigară.

Cu cât înaintez mai mult în inima cartierului, lăsând parcul pe dreapta și îndreptându-mă către strada principală, cu troleibuze, care desparte bucata asta de oraș în două, cu atât mi se pare că incursiunea nu e în spațiu, ci în timp. Când Flavia era foarte mică, păienjenişul ăsta de străduțe devenise lumea mea. Singura în care pășeam ca o stăpână.

Acum e trecut bine de ora prânzului, soarele a prins forță și lumina se răsfrânge inegal pe trotuare, desenând cercuri. Așa cum îl simt, pustiu și încălzit de primăvară, cartierul se desface ca o portocală în alei, scuaruri și grădini din care amintirile se revarsă aproape cu furie. Dintr-odată, toți anii pe care-i credeam pierduți, ăștia despre care vorbeam cu mama și-i spuneam „Am clipit de două ori și nu știu unde s-au dus“, sunt iar acolo, sub ochii mei.

Pe măsură ce merg, imaginile se ridică cumva de la pământ și umplu străzile ba de râsul Flaviei, ba de sunelele trotinetei sau de zgomotul roților de la căruciorul de păpuși, fără de care nu voia să iasă din casă.

Cât copilul tot crește și crește, străzile pe care ajunge mama ar trebui să se facă și ele din ce în ce mai multe și mai late, și uite așa, să aibă unde să vină amintiri noi, care să se așeze ca zăpada peste alea, primele, când nimic din jur nu mai conta și viața însăși își ținea suflul, să nu trezească copilul din cărucior.

Ajung la Mega, ușile se deschid cu un sunet de valvă, la casă e Geta, vecina cu părul roșcat și sâni mari, îi zâmbesc, îmi zâmbesc, îi dau banii, un Kent, zic, îmi dă

pachetul, îmi dă restul, „Ce rochie frumoasă ai!“, spune, „Eh, o am de un secol!“, răspund, îmi aduc aminte de cei doi soldați și, cu ei în minte, ies din magazin, îmi caut bricheta și îmi aprind o țigară. Fumul se urcă la cap, ceva amorțește acolo și doare mai puțin. Nu știu nici eu să spun ce doare, ci doar că se simte greu, ca o sacoșă cu toartele aproape rupte pe care sunt obligată să o car după mine. Un arsenal de luptă, așa pare.

Mă întorc spre casă. Pe drum — două tufe de forsiția, o pisică jigărită, o femeie cu leurdă, trei mașini, una cu parbrizul crăpat, un bloc, alt bloc, un gard proaspăt vopsit pe care o cioară se bătaie greoi. Mă scutur ca de un gând rău. Nu-mi plac păsările, nu-mi place căutătura lor înnebunită, piezișă, ochii sticloși pe laturile capului, mi-e frică de ciocul și de ghearele făcute să apuce, să smulgă, să sfâșie, să rănească. Când mă gândesc la păsări, văd sânge. Termin țigara. Fumez cam mult. Dacă aș reuși să mă las, m-aș simți cu siguranță mai bună, mai mândră de mine, dar și mai singură. Singurătatea are gust acru, de vomă, și miros de pește.

Era aprilie, Mircea mă părăsise, iar mama cumpărase icre. Mă uitam la ea cum stătea în fața frigiderului larg deschis și zâmbea de parcă s-ar fi uitat într-un șifonier plin cu rochii. O strigam în minte, fără voce, și speram ca firul nevăzut care leagă fetele de mamele lor să înceapă să vibreze și pe dinăuntrul ei, răsucind-o cu fața spre mine, gata să mă ia în brațe, să mă mângâie și să-mi spună c-o să treacă. Urlam pe tăcutelea, mușcându-mi buzele și frângându-mi degetele, cât timp ea punea cumpărăturile la locul lor și făcea planuri pentru masa de seară. Aș fi vrut să-i strig că se simte gol și că golul arde și mă doare, dar mama nu credea în astfel de dureri. „Dacă te doare, ia

un paracetamol“, obișnuia să zică. În ziua aia am închis ușa de la bucătărie în urma mea, m-am dus la baie și am înghițit o cutie întregă. Aveam optsprezece ani deja împliniți, așa că Salvarea m-a dus la un spital de oameni mari. În prima seară am plâns și am vomitat încontinuu.

Îmi mai aprind o țigară. Mă țin de ea ca de o promisiune. Că o să fie bine. Cât timp trag fumul în piept, mă gândesc că lucrurile nu au cum să rămână așa, pe loc, fără să se întâmple ceva cu adevărat important. Nu se poate să duci o viață în care să nu se petreacă nimic demn de povestit. De fapt, se poate, dar cine vrea o astfel de viață? De-aia ne facem conturi pe rețele. Cât scriem despre noi, lucrurile par mai bune. Chiar și alea rele tot bune par.

Habar n-am cum s-o fi descurcat maică-mea fără internet. Avea vecine și, pe vremuri, fericirea era mică și nu conta prea tare. Altceva conta: mâncarea. Mama se flendurea prin bloc pentru o cană de zahăr sau de ulei și răsturna și sacul cu rahat acolo, la alții în bucătărie. Cât ea era prin vecini, tata moțăia pe canapea. Când m-am măritat, mama mi-a dat mie canapeaua. Ea și-a luat una nouă. „Una micuță, verde, care să-mi lase loc să mă mișc pe lângă ea.“ Nici nu știam că îi place verdele.

Ori de câte ori vorbește despre ea, mama vorbește la trecut. Ea cea de acum sau ea care va fi nu există. Mama a fost *ea* doar înainte să fie mamă și bunică. Serile și le petrece pe canapeaua cea nouă, cu ochii la televizor. I-am făcut cadou în pandemie un abonament la Netflix. I l-am luat de ziua ei. „Ce vrei să-ți cumpăr?“, am întrebat-o. „Ce vrei tu“, mi-a răspuns ea plictisită.

Rămâne ore-n șir cu ochii la filme și-mi spune cum își imaginează că ne uităm împreună. „Mai treci și tu pe la mine“, mă roagă. Când urc scările la ea la bloc, îl văd

pe tata coborându-le în fugă, cu mama alergând după el în capot și papuci. I-am spus și ei, dar s-a mulțumit să dea din mână a lehamite și mi-a zis că n-are rost să dezgropăm morții. Dar tata nu e mort. Doar ne-a părăsit și s-a recăsătorit cu Loredana, zisă și Lori.

De când cu pandemia, s-au înmulțit și cererile de prietenie pe Facebook. Mai ales de la bărbați. S-or fi speriat, că ei se sperie ușor. Niciodată nu le accept așa, pur și simplu. Mai întâi mă uit la poze, la studii, la prietenii lor, măcar câțiva să fie aceiași cu ai mei. Asta îmi dă un sentiment de siguranță. Ca la petrecerile din liceu, unde aveam nevoie să știu cine vine, înainte să decid dacă merg sau nu.

Așa l-am cunoscut pe Toma. Scrie că stă în Brașov și că a făcut Medicina, iar faptul că ocupația lui este să învingă moartea îl face sexy, ca pe orice mascul gata de luptă. În poza de profil are o cămașă bleu și zâmbește sigur pe el. Avem doar doi prieteni comuni, dar pentru că e doctor am făcut o excepție și i-am acceptat prietenia. Însă acum tăcem și eu, și el, pentru că habar n-avem ce ar mai fi de spus și poate că nici n-o să mai spunem nimic.

La televizor e o reclamă la nu știu ce bancă și o fată tânără, îmbrăcată într-o rochie albă, merge pe bicicletă și toată lumea din jur se uită după ea. Arată ca-ntr-un musical și mă aștept să cânte ceva. Dar nu. Povestea se